

ПІДТРИМКА
ЛЮДЕЙ, ЯКІ
ПЕРЕЖИЛИ
**ГЕНДЕРНО
ЗУМОВЛЕНЕ
НАСИЛЬСТВО**

довідник-порадник
із взаємодії

Цей невеличкий poradnik
призначений для волонтерів/-ок,
соціальних працівників/-ць,
спеціалістів/-ок, які допомагають
дорослим і дітям, що пережили
гендерно зумовлене насильство.

У ньому викладено базові
принципи взаємодії з тими,
хто до вас звертається, а також
уміщено корисні контакти.

Бажаємо успіху у вашій
надзвичайно важливій роботі!

ЗМІСТ

Що таке гендерно зумовлене насильство: коротка довідка.....	5
Ключові принципи взаємодії з дорослими, які пережили ГЗН.....	7
До вас звертається доросла людина.....	9
Підготуйтеся.....	9
Вислухайте.....	12
Спрямуйте.....	15
Як говорити з іншими про те, що ви дізналися.....	19
Ключові принципи взаємодії з дітьми, які пережили ГЗН.....	20
До вас звертається дитина або підліток (особа до 18 років).....	24
Підготуйтеся.....	24
Вислухайте.....	25
Забезпечте комфорт.....	26
Спрямуйте.....	27
Коротко про здатність дітей ухвалювати рішення залежно від віку.....	29
Підтримка людей, які пережили ГЗН: важливі контакти.....	31

ЩО ТАКЕ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНЕ НАСИЛЬСТВО: КОРОТКА ДОВІДКА

Гендерно зумовлене насильство (ГЗН) є одним із найпоширеніших порушень прав людини у світі. ГЗН — це насильство, спрямоване проти особи через її гендерну належність, або насильство, яке непропорційно впливає на осіб певної статі. ГЗН зазнають як жінки, так і чоловіки, але серед постраждалих більшість становлять усе ж жінки та дівчата, оскільки це явище глибоко вкорінене в нерівності жінок та чоловіків. ГЗН має різні форми:

- **фізичне насильство** (побиття, удушення, штовхання, застосування зброї, напад, вбивство тощо);
- **сексуальне насильство** (статевий акт без згоди або спроба його вчинити, зґвалтування, сексуальні домагання, торгівля людьми тощо);
- **психологічне насильство** (контроль, примус, шантаж, наклеп, словесна образа, переслідування тощо);
- **економічне насильство** (псування майна, обмеження доступу до фінансових ресурсів, освіти чи ринку праці, невиконання економічних зобов'язань, як-от ухиляння від сплати аліментів, тощо).

ПРИКЛАДИ ГЗН:

- **домашнє насильство**, зокрема насильство з боку інтимного партнера;
 - **сексуальні домагання**;
 - **скалічення статевих органів** партнера/-ки;
 - **примусовий, зокрема ранній (дитячий), шлюб**;
 - **торгівля людьми з метою сексуальної експлуатації**;
 - **жіночий інфантицид** (убивство дітей жіночої статі);
 - **насильство в інтернеті**, зокрема погрози, переслідування або підбурювання до насильства, надсилання небажаних, образливих повідомлень або повідомлень сексуального змісту, пересилання приватних зображень чи відео без згоди або таких, які демонструють неприйнятну поведінку, в соціальних мережах.
-

КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ З ДОРОСЛИМИ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ГЗН

Безумовна повага: все, що ви робитимете, має вчинятися з повагою до вибору, бажань, прав та гідності людей, які до вас звертаються.

Безпека постраждалих є пріоритетом.

Конфіденційність: люди мають право вибирати, кому розповідати, а кому не розповідати про свій досвід. Зберігати конфіденційність означає не розголошувати будь-яку інформацію.

Жодної дискримінації: обов'язковим є однакове та справедливе поводження з усіма, хто потребує підтримки.

ПРО ЩО ЩЕ ВАЖЛИВО ПАМ'ЯТАТИ:

- **У разі доступності медичних послуг завжди діліться інформацією**, яка вам відома, і зазначте те, чого ви не знаєте. Дайте можливість постраждалій особі самій вирішувати, чи хоче вона скористатися тими чи тими послугами. Пам'ятайте, що отримання якісної медичної допомоги протягом 72 годин

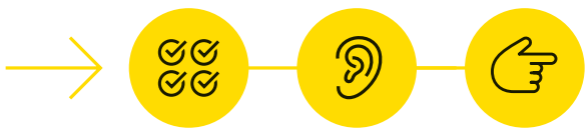
може запобігти інфекціям, що передаються статевим шляхом (ІПСШ), а протягом 120 годин — небажаній вагітності.

- **Забезпечте людям із інвалідністю можливість спілкуватися** з вами без присутності доглядальника/-ці, якщо вони цього бажають.
- **Будь-хто може вчинити ГЗН**, зокрема хтось із подружжя, інтимний партнер/-ка, член сім'ї, доглядальник/-ця, один із батьків, один із батьків партнера/-ки, незнайома особа або хтось, хто вчиняє акти сексуального характеру в обмін на гроші або товари.
- **Будь-хто може зазнати ГЗН**. Це стосується також тих осіб, які перебувають у шлюбі, літніх людей або секс-працівниць/-ків.
- **Якщо зазнав згвалтування чоловік або хлопець, то це не означає, що він гей або бісексуал**. ГЗН базується на силі, а не на сексуальних уподобаннях.
- **Люди ЛГБТІК+ мають підвищений ризик** завдання їм шкоди або вчинення відносно них насильства через їхню сексуальну орієнтацію та/або гендерну ідентичність. ЛГБТІК+ (LGBTIQ+) — аббревіатура, що виникла в англійській мові для позначення лесбійок, геїв, бісексуальних, трансгендерних та інтерсекс-людей, а також осіб, які ідентифікують себе як квір. Плюс в аббревіатурі використовують, щоб наголосити на інклюзив-

ності спільноти: спектр ідентичностей може бути яким завгодно широким, але кожна людина має право бути собою.

Активно слухайте і намагайтеся надати підтримку всім, хто до вас звертається.

ДО ВАС ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДОРΟΣЛА ЛЮДИНА

ВАШІ ДІЇ: ПІДГОТУЙТЕСЯ.

ВИСЛУХАЙТЕ.

СПРЯМУЙТЕ.

ПІДГОТУЙТЕСЯ

- ✓ **Забезпечте людям можливість звернутися до вас.** Наприклад, тримайте двері відчиненими там, де ви перебуваєте, або затримайтеся після занять, щоб людина підійшла до вас. Вислухайте її потреби.
- ✗ **НЕ ігноруйте** того, хто звернеться до вас і розповість про те, що з ним/нею сталося щось погане, незручне, лихе та/або що він/вона зазнав/-ла насильства.

- ✓ **Спершу запитайте, як ви можете допомогти з терміновими потребами.** Деяким людям може знадобитися невідкладна медична допомога або одяг.
 - ✗ **НЕ реагуйте занадто гостро.** Залишайтеся спокійним/-ою.
-

- ✓ **Запитайте людину, чи їй зручно** розмовляти з вами там, де ви перебуваєте. Якщо особу, яка до вас звернулася, хтось супроводжує, не слід думати, що це автоматично означає, що людина почувається в безпеці. Відтак переконайтеся, що у присутності когось, окрім вас, вона почувається безпечно. Якщо це не так, запропонуйте поговорити віч-на-віч.
 - ✗ **НЕ нав'язуйте допомогу,** не наполягайте на ній.
-

- ✓ **Запропонуйте воду, місце для усамітнення, серветки тощо.**
- ✗ **НЕ тисніть на людину,** щоб вона повідомила додаткову інформацію, крім тієї, яку вона хоче розповісти. Ваша роль полягає в тому, щоб вислухати й надати інформацію про доступні послуги.

- ✓ **Якщо людина, як ви встигли зрозуміти, потребує підтримки,** запропонуйте їй за змоги вибрати когось, із ким вона почуватиметься комфортно.
 - ✗ **НЕ запитуйте** про те, чи хтось зазнав насильства, був згвалтований, побитий тощо.
-

- ✓ **Говоріть простими словами** й короткими реченнями.
- ✗ **НЕ використовуйте складні поняття** чи терміни, якими оперують фахівці з ГЗН.

ЯК ГОВОРИТИ: ПРИКЛАДИ

Здається, вам зараз дуже боляче. Чи не хотіли б ви звернутися до лікарні?

Хочете води?
Сідайте, будь ласка.

Чи добре ви почуваетесь тут?
Чи пошукаємо інше місце, де б ви почувалися краще? Чи вам зручно тут розмовляти?

ВИСЛУХАЙТЕ

- ✔ **Слухайте більше, а говоріть менше.**
 - ✘ **НЕ записуйте нічого, не фотографуйте** людей, які до вас звертаються. Не записуйте розмову та не передавайте усно особисту інформацію про людину стороннім, зокрема ЗМІ. Відкладіть телефони та комп'ютери, щоб уникнути занепокоєння особи щодо того, що її голос може записуватися. Особиста інформація — це ім'я та прізвище особи, яка звернулася, ім'я та прізвище кривдника/-ів, дата народження, домашня адреса, адреса місця роботи, номер школи, до якої ходять діти, точний час та місце, де відбувся інцидент, тощо.
-
- ✔ **Говоріть слова розради та підтримки.** Підкресліть, що в тому, що сталося, немає провини людини, яка до вас звернулася.
 - ✘ **НЕ розпитуйте про те, що сталося.** Натомість вислухайте й запитайте, що ви можете зробити, щоб підтримати людину.

✓ **Зберігайте конфіденційність** будь-якої інформації, яку вам повідомили. Якщо вам потрібно звернутися за порадою та настановами щодо того, як найкраще підтримати людину, яка пережила ГЗН, попросіть її дозволу поговорити з фахівцями чи колегами. Робіть це, не розкриваючи особистої інформації людини, яка до вас звернулася.

✗ **НЕ порівнюйте** досвід людей, які до вас звертаються, з досвідом інших. Не говоріть: «Тут немає нічого особливого» або «Ситуація не важлива». Важливо все, що відчувають ваші співрозмовники/-ці. Залиште ваші оцінки при собі.

✓ **Знайте про межі дотримання конфіденційності**, адже існують ситуації, які вимагають звернення до відповідних державних органів чи установ. У таких ситуаціях варто додатково порадитися з фахівчиною/-цем із питань ГЗН (дивіться перелік контактів наприкінці брошури).

✗ **НЕ ставте під сумнів і не заперечуйте** те, що вам хтось розповів. Пам'ятайте, що ваша роль полягає в тому, щоб вислухати без осуду та надати інформацію про доступні послуги.

ЯК ГОВОРИТИ: ПРИКЛАДИ

Як я можу вас підтримати?

Мені дуже шкода, що з вами таке трапилось.

У тому, що сталося, немає вашої вини.

Усе, про що ми говоримо, залишиться між нами. Я нічого нікому не розповім без вашого дозволу.

Я не є фахівчиною з гендерно зумовленого насильства, але поділюся з вами всією інформацією, яка мені доступна і може бути корисною вам. Повірте, я готова зробити все, щоб вас підтримати.

Будь ласка, розкажіть мені все, що вважаєте за потрібне. Ви не повинні розповідати те, чого не хочете, щоб це спонукало мене допомогти вам. Я вже тут саме для того, щоб підтримати вас.

СПРЯМУЙТЕ

- ✔ **Поважайте** право людини, яка до вас звернулася, на ухвалення власного рішення.
 - ✘ **НЕ перебільшуйте** своїх умінь, не давайте обіцянок, які не можете виконати, і не повідомляйте неправдиву інформацію.
-

- ✔ **Надайте** інформацію про всі доступні послуги, навіть якщо це не спеціалізовані послуги реагування на ГЗН.
 - ✘ **НЕ давайте** особистих порад і не висловлюйте власних думок щодо того, як краще вчинити або що робити далі.
-

- ✔ **Скажіть** людині, що зараз вона не зобов'язана ухвалювати жодних рішень, що вона може передумати та звернутися до відповідних служб у майбутньому.
- ✘ **НЕ припускайте**, що ви знаєте, чого хоче чи потребує особа. Деякі дії можуть наражати людей, які зазнали ГЗН, на додатковий ризик: стигматизації, помсти чи заподіяння шкоди.

- ✓ **Запитайте**, чи є хтось (друг/подруга, член сім'ї, доглядальник/-ця чи хтось інший), кому людина довіряє та до кого може звернутися за підтримкою.
 - ✗ **НЕ робіть припущень** щодо когось або чийогось досвіду і не дискримінують когось за будь-якою ознакою: статтю, віком, сімейним станом, наявністю інвалідності, релігією, етнічною чи класовою належністю, сексуальною орієнтацією, гендерною ідентичністю, особою кривдника тощо.
-

- ✓ **Запропонуйте** людині, яка до вас звернулася, свій телефон або інший засіб зв'язку, щоб вона зв'язалася з тим, кому довіряє, якщо ви відчуваєте, що це безпечно.
 - ✗ **НЕ намагайтеся примирити** особу, яка пережила ГЗН, з іншою особою (кривдником або будь-якою третьою особою, наприклад, членом сім'ї, членом громадського комітету, громадським лідером тощо), не пропонуйте їм розв'язати ситуацію між собою.
-

- ✓ **Попросіть дозволу, перш ніж вчиняти будь-які дії.**

⊗ **НЕ повідомляйте нікому деталі** інциденту та опис людини, яка до вас звернулася. До кола осіб, яким не потрібно повідомляти цю інформацію, належать члени сім'ї цієї людини, представники поліції/органів безпеки, громадські лідери, колеги, керівники тощо. Розголошення цієї інформації може призвести до заподіяння ще більшої шкоди людині, яка пережила ГЗН.

✓ **Завершіть розмову словами підтримки.**

⊗ **НЕ контакуйте** з людиною, яка до вас звернулася, після завершення розмови.

ЯК ГОВОРИТИ: ПРИКЛАДИ

Наша розмова залишиться між нами.

Я не є спеціалісткою у вашому питанні, однак розповім про все те, що мені відомо. Є люди/організації, які можуть надати підтримку вам та/або вашій родині. Ви хочете дізнатися про них?

Ось інформація про службу — адреса, години роботи, варіанти користування транспортом, прізвище та ім'я людини, з якою ви можете поговорити.

Чи є хтось, кому ви довіряєте та до кого можете звернутися за підтримкою? Можливо, член сім'ї чи друг/подруга? Чи хотіли б ви скористатися моїм телефоном, щоб зателефонувати комусь, хто вам зараз потрібний?

Ви не зобов'язана/-ий ухвалити будь-яке рішення зараз. Ви можете подумати та завжди змінити свою думку в майбутньому.

Стосовно подальших дій. Передусім важливо те, чого ви хочете і що вам зручно.

Здається, у вас є план подальших дій. Це позитивний крок.

Я не можу ні з ким спілкуватися від вашого імені, щоб спробувати допомогти. Але я можу підтримати вас під час нашої розмови та вислухати вас.

ЯК ГОВОРИТИ З ІНШИМИ ПРО ТЕ, ЩО ВИ ДІЗНАЛИСЯ

Якщо у вас є така потреба, то потрібно повідомити загальну (не особисту) інформацію вашій групі, партнерам, щоб покращити безпеку програми, або вашій мережі підтримки, коли вам особисто знадобиться підтримка та заохочення. Це можна зробити так:

«Мені стало відомо, що люди зазнають домагань поблизу пункту водопостачання, оскільки він ізольований та розташований далеко. Ми можемо спробувати зменшити ризик домагань, заохочуючи використання ближчого пункту водопостачання або збирання води групами...»

«Дехто поділився зі мною досвідом чогось поганого, що з ним/нею сталося. Я не можу розповісти деталі, але мені потрібна підтримка щодо того, як на мене впливає ця інформація».

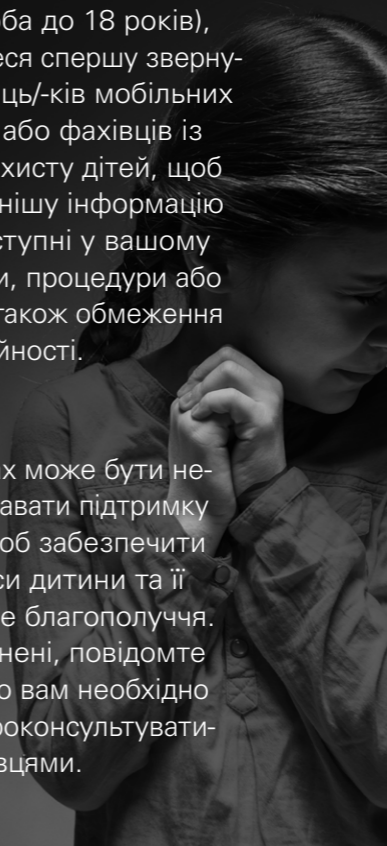
КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ГЗН

Додатково проконсультуйтеся.

Якщо до вас звертається дитина або підліток (особа до 18 років), завжди намагайтеся спершу звернутися до працівниць/-ків мобільних бригад ЮНІСЕФ або фахівців із питань ГЗН чи захисту дітей, щоб отримати детальнішу інформацію про послуги, доступні у вашому районі, протоколи, процедури або алгоритми дій, а також обмеження щодо конфіденційності.

Зверніть увагу!

У деяких випадках може бути незрозуміло, як надавати підтримку в такий спосіб, щоб забезпечити найкращі інтереси дитини та її фізичне і психічне благополуччя. Якщо ви не впевнені, повідомте дитину про те, що вам необхідно конфіденційно проконсультуватися з іншими фахівцями.

Безпека дитини. Фізична та емоційна безпека дитини є пріоритетом. Думайте про безпеку дитини протягом усього періоду спілкування з нею та під час будь-яких подальших заходів.

«Не нашкодь». Ви не маєте шукати дітей, які пережили ГЗН. Вам не потрібно окремо вивчати чи оцінювати те, чи зазнає дитина/підліток насильства — це може призвести до більшого насильства та зростання ризиків для дитини/підлітка. Будьте доступні, якщо дитина/підліток захоче звернутися до вас за допомогою.

Пам'ятайте про свою роль. Якщо дитина/підліток звертається до вас за допомогою:

- **Вислухайте їх без осуду.**
- **Підтримайте** дитину/підлітка, направивши до дорослого, якого дитина/підліток вважає безпечним та вартим довіри. Це може бути особа, яка не належить до кола батьків, доглядальників/-ць або членів сім'ї.
- **Не ухвалюйте рішень за них,** зокрема змушуючи доглядальника/-цю дитини/підлітка чи будь-яку іншу особу бути з ними під час спілкування з вами.

- **Створіть комфортну атмосферу.** Дайте змогу дитині/підлітку вести розмову, навіть якщо це означає просто мовчазну присутність. Перебувайте на рівні очей, мова вашого тіла має бути відкритою, щоб показати дитині/підлітку, що вони можуть вам довіритися, якщо захочуть. Утримуйтеся від запитань про те, що сталося, з ким і чому — натомість використовуйте слова розради та говоріть зрозумілою мовою.
- **Зберігайте конфіденційність.** Не записуйте, не фотографуйте та ніяк не документуйте ваше спілкування з дитиною/підлітком. Відкладіть телефон чи комп'ютер, які можуть викликати підозру, що розмова записується. Завжди просіть дозволу поділитися будь-якою інформацією про дитину/підлітка або їхній досвід: запитайте, чи можете ви передати інформацію навіть тій особі, якій дитина/підліток довіряє.
- **Спрямуйте до фахівців.** ПАМ'ЯТАЙТЕ, якщо у вашому районі існує програма роботи у сфері ГЗН або захисту дітей чи маршрут перенаправлення, сприяйте безпечному та конфіденційному перенаправленню дитини/підлітка до відповідних фахівців, щоб вони надали найкращу допомогу.

- **Справедливо ставтеся до всіх дітей.** Усім дітям слід надавати однакову неупереджену підтримку незалежно від їхньої статі, віку, сімейної ситуації, статусу їхнього доглядальника/-ці або будь-якого іншого складника їхньої ідентичності. Не ставтеся до дитини, яка пережила ГЗН, як до безпорадної особи. Кожна дитина має унікальні можливості, сильні сторони та здатність до зцілення. Спілкуйтеся з дитиною у зрозумілій їй спосіб та ставтеся з повагою до її гідності та думок.
- **Будьте обізнаними** про різні способи, за допомогою яких дитина/підліток або їхній доглядальник/-ця можуть звернутися за допомогою або сигналізувати про неї. Діти та підлітки звертаються за допомогою не так, як дорослі, — вони рідко спілкуються безпосередньо. Дітям може бути важко довіряти або говорити з дорослими, яких вони не знають добре. Діти можуть відчувати страх, збентеження чи сором або боятися виражати свої емоції.

Дитина потребує допомоги, якщо:

- **ви дізналися** про жорстоке поводження з дитиною (з чуток, переказів);
- **до вас звертаються дорослі** щодо допомоги дитині;
- **ви підозрюєте** наругу над дитиною, тому що бачите відповідні ознаки чи поведінку.

ДО ВАС ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДИТИНА АБО ПІДЛІТОК (ОСОБА ДО 18 РОКІВ)

ВАШІ ДІЇ: ПІДГОТУЙТЕСЯ. ВИСЛУХАЙТЕ. ЗАБЕЗПЕЧТЕ КОМФОРТ. СПРЯМУЙТЕ.

ПІДГОТУЙТЕСЯ

 Створіть комфортний простір для того, щоб до вас зверталися, будьте доступними для дітей. Наприклад, тримайте двері відчиненими там, де ви перебуваєте, затримайтеся після занять, щоб вони могли підійти до вас.

 НЕ очікуйте, що дитина/підліток відразу розповість вам про пережите. Діти можуть спочатку звернутися до вас щодо інших питань, щоб зрозуміти, чи можна вам довіритися.

 Запитайте дитину/підлітка, чи хоче він/вона опинитися в більш тихому та приватному місці для розмови. Упевніться, що в цьому місці інші вас не чути.

 НЕ спрямовуйте дитину/підлітка в більш тихе або приватне місце та не ізолюйте проти їхньої волі.

 Переконайтеся, що ви сидите на рівні очей дитини/підлітка і мова вашого тіла відкрита.

 НЕ торкайтеся дитини/підлітка, не обіймайте та загалом уникайте фізичного контакту, оскільки це може травмувати, викликати незручність та неприємні відчуття.

 Запитайте дівчат або хлопців, чи хочуть вони говорити з людиною, яка має таку ж, як і в них, гендерну ідентичність.

ВИСЛУХАЙТЕ

 Уважно слухайте та звертайте увагу на невербальну поведінку дитини/підлітка.

 НЕ опитуйте та не оцінюйте. Нічого не записуйте, не фотографуйте та усно не передавайте нікому інформацію про дитину/підлітка чи їхній досвід.

- ✓ **Будьте спокійні й терплячі**, сприймайте сказане без осуду.
 - ✗ **НЕ виявляйте** шоку, невіри, гніву чи будь-яких інших реакцій, які можуть викликати неприємні відчуття в дитини/підлітка.
-

- ✓ **Дайте можливість** дитині/підлітку висловитися за допомогою власних слів.
- ✗ **НЕ вживайте** складних слів і не говоріть більше, ніж дитина/підліток.

ЗАБЕЗПЕЧТЕ КОМФОРТ

- ✓ **Запевніть** дитину/підлітка в тому, що це нормально, що він/вона розповів/-ла вам про те, що сталося.
 - ✗ **НЕ давайте обіцянок**, яких ви не зможете дотриматися, наприклад, не говоріть, що «все буде добре», якщо ви не забезпечуватимете добробут дитини.
-

- ✓ **Поважайте** думку, переконання та міркування дитини.
- ✗ **НЕ змушуйте** дитину/підлітка продовжувати розмову, якщо він/вона цього не хоче.

- ✓ **Використовуйте слова розради**, які відповідають культурному контексту. Наприклад:

побудова
довіри;

Я вірю тобі

побудова
стосунків
із дитиною;

*Я радий/-а, що ти
мені розповів/-ла*

співпере-
живання;

*Дякую, що поділився/
-лася досвідом*

запевнення
та підтримка
самооцінки.

*Це було дуже хоро
з твого боку —
поговорити зі мною*

СПРЯМУЙТЕ

- ✓ **Запитайте**, чи є хтось, кому дитина/підліток довіряє. Чи потребують вони допомоги у спілкуванні з цією людиною? Чи потрібна допомога або супровід, щоб таку людину знайти?

⊗ **НЕ змушуйте** дитину/підлітка брати із собою доглядальника/-цю чи будь-яку іншу особу для розмови з вами, оскільки ці особи, можливо, вчинили насильство або дитина/підліток може не хотіти розповідати їм про свій досвід.

✓ **Залишайтеся** з дитиною/підлітком доти, доки вони не почуватимуться в безпеці або про них не піклуватиметься хтось, кого вони вважають безпечним і вартим довіри.

⊗ **НЕ залишайте** дитину/підлітка без нагляду, поки вони відчують дистрес (тобто перебувають у стані, коли не можуть адаптуватися до пережитої ситуації та її наслідків, наприклад, плачуть, проявляють гнів або перебувають у стані шоку).

✓ **Надайте** дитині/підлітку та дорослому, якому вони довіряють, точну, актуальну інформацію про доступні послуги.

⊗ **НЕ намагайтеся** самостійно розв'язати ситуацію, скласти план та ухвалити рішення за дитину/підлітка.

✓ **Скажіть**, що ви щось знаєте, а чогось не знаєте. Говоріть «я не знаю» або «я не маю цієї інформації», якщо не володієте потрібною інформацією.

КОРОТКО ПРО ЗДАТНІСТЬ ДІТЕЙ УХВАЛЮВАТИ РІШЕННЯ ЗАЛЕЖНО ВІД ВІКУ

Зауважте, що фахівці із досвідом роботи з дітьми/підлітками, які пережили ГЗН, найкраще можуть визначати здатність дитини або підлітка ухвалювати рішення. Ваша роль — слухати та втішати, направляти до тих, кому дитина/підліток довіряє, та інформувати про доступні послуги (тобто можливість консультацій, правової допомоги чи супроводу тощо). Наведені нижче описи вікових категорій є лише довідковими і можуть відрізнятися залежно від рівня зрілості, стадії розвитку та інших чинників.

15–18 РОКІВ

Старші підлітки зазвичай достатньо зрілі для того, щоб ухвалювати власні рішення та розуміти свій досвід.

Ваша роль:

- **вислухати** підлітка;
- **допомогти** йому в налагодженні зв'язку з тими, кому він довіряє, для забезпечення постійної подальшої підтримки;
- **поінформувати** про такі послуги та доступ до них.

6–9 І 10–14 РОКІВ

Діти цих вікових категорій уже можуть бути здатними повідомити про досвід насильства, але може бути й навпаки. Те саме стосується і здатності ухвалювати рішення.

Ваша роль:

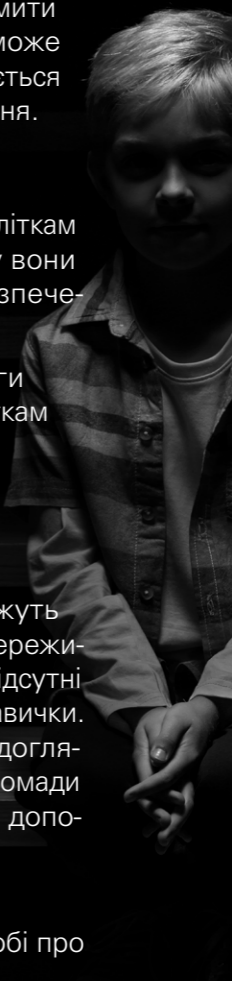
- **надати підтримку** дітям/підліткам у пошуку дорослого, якому вони можуть довіряти, для забезпечення подальшої допомоги;
- **поінформувати** про послуги та доступ до них дітям/підліткам та визначеному дорослому.

0–5 РОКІВ

Немовлята та малюки не можуть самостійно повідомити про пережитий досвід насильства через відсутні або обмежені комунікативні навички. Інша особа — друг/подруга, доглядальник/-ця, член сім'ї, член громади тощо, — ймовірно, шукатиме допомоги від імені дитини.

Ваша роль:

надати інформацію такій особі про ці послуги та доступ до них.

ПІДТРИМКА ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ГЗН: ВАЖЛИВІ КОНТАКТИ

Гаряча лінія ЮНІСЕФ та громадської спільки «Українська мережа за права дитини»:

0 800 600 017

(працює щодня з 8:00 до 22:00).

Гаряча лінія надає консультації передусім сім'ям із дітьми, соціальним працівникам/-цям та працівникам/-цям інших структур, які супроводжують сім'ї та опікуються дітьми.

«ПОРУЧ» — онлайн- та офлайн-групи психологічної підтримки від ЮНІСЕФ для підлітків, батьків, опікунів та освітян:

poruch.me

(для участі потрібно зареєструватися).

У групах професійні психологи/-ні надають фахову підтримку підліткам, батькам, опікунам та освітянам для того, щоб досвід кожного та кожної не залишився непереборною травмою на все життя.

Національна гаряча лінія для дітей та молоді «Ла Страда – Україна»:

  0 800 500 225 (працює цілодобово)
 116 111 (працює цілодобово)

INSTAGRAM: [childhotline_ua](#)

FACEBOOK: [childhotline.ukraine](#)

TELEGRAM: [CHL116111](#)

Тут надають анонімну психологічну підтримку дітям та підліткам: допомагають впоратися з психологічними проблемами, розкажуть, що робити, якщо дитина/підліток стикнулися з насильством або жорстоким поведженням. Дорослих на гарячій лінії консультують психологи/-ні, юристи/-ки та соціальні працівники/-ці щодо випадків порушення прав дитини.

Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації «Ла Страда – Україна»:

  0 800 500 335 (працює цілодобово)
 116 123 (працює цілодобово)

На гарячій лінії надають психологічну підтримку та консультацію тим, хто зазнав чи зазнає фі-

зичного, психологічного, сексуалізованого чи економічного насильства. Окрім того, можна звертатися через:

SKYPE: lastrada-ukraine;

FACEBOOK: lastradaukraine;

TELEGRAM: NHL116123;

E-MAIL: hotline@la-strada.gov.ua

Гаряча лінія щодо домашнього насильства Міністерства соціальної політики України:

15 47 (працює цілодобово)

Тут надають психологічну допомогу дорослим і дітям, які постраждали від домашнього насильства.

Контакти обласних центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді:

msp.gov.ua/news/14911.html

Гаряча лінія Національної поліції України:

0 800 50 02 02 (щоденно з 08:00 до 20:00)

Кризові кімнати

Кімнати кризового реагування створено для порятунку жінок від домашнього насильства в екстрених ситуаціях. Вони відкриті цілодобово, а їхнє місцезнаходження засекречене з міркувань безпеки. Потрапити туди можна за направленням поліції або соціальної служби та перебувати там до 10 днів. У кризових кімнатах жінкам і дітям гарантується безпека, надається цілодобова підтримка фахівців і допомога в пошуку альтернативного постійного житла.

Дитячі точки «Спільно»

[unicef.org/ukraine/spilno-project](https://www.unicef.org/ukraine/spilno-project)

(шукайте свою точку на сайті за назвою громади).

Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) разом із партнерами створив точки «Спільно» у громадах, де мешкають сім'ї із дітьми, які були змушені переселитися з інших регіонів України. У точці «Спільно» вони можуть отримати психологічну та медичну консультацію, діти беруть участь у групових заняттях із соціальним педагогом чи волонтерами (арт-терапія, ігри). У «Спільно» можна також дізнатися про доступні соціальні послуги у громаді, послуги для дітей із інвалідністю та про інші можливості. До того ж у точках дорослі, діти і підлітки мають змогу отримати психологічну підтримку/консультацію.

Громадська організація «Центр “Жіночі перспективи”»

Одна з найстарших в Україні громадських організацій, які працюють у сфері боротьби з гендерно зумовленим насильством. Організація надає психологічну і правову підтримку. Окрім того, у відповідь на виклики війни Центр «Жіночі перспективи» створив притулок для жінок та дітей зі східних областей України у Львові (неподалік від залізничного вокзалу).

women.lviv.ua

79070, Львів, просп. Червоної Калини, 36;
торговельний центр «Шувар», офіс 315.

 032 295 50 60 067 67 407 70

Асоціація жінок-юристок України (безоплатний юридичний супровід):

 068 145 55 90 (з понеділка по п'ятницю
з 9:00 до 18:00)

+ TELEGRAM, VIBER, SIGNAL

Сторінка сайту, де можна залишити заявку:

jurfem.com.ua/jurfem-pidtrymka

Асоціація надає безоплатну допомогу людям, які зазнали сексуального насильства, а також постраждали від усіх видів гендерної дискримінації.

**Teenergizer:
онлайн-консультації
для підлітків:**

teenergizer.org/consultations

Тут підлітки можуть отримати професійну допомогу від психологів/-инь та рівних консультантів/-ок без осуду й непотрібних порад.

unicef